

ประเทศไทยมีหน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุภัยสารเคมีอยู่หลายหน่วยงาน การศึกษานี้ให้ความสนใจกับหน่วยงานหลัก 3 แห่ง คือ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ หน่วยงานทั้งสามมีการจัดทำสถิติอุบัติเหตุภัยด้านสารเคมี โดยที่หน่วยงานแต่ละแห่งรวบรวมจากการปฏิบัติงานและการรับแจ้งเหตุการณ์ด้านอุบัติเหตุภัยจากสารเคมี และมีการจัดทำเป็นสถิติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์

กรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมควบคุมมลพิษมีการดำเนินการสอบสวนอุบัติเหตุภัยโดยการจัดทำเพื่อใช้เฉพาะภายในหน่วยงาน ดังนั้นน่าจะสนับสนุนให้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้พัฒนาบทบาทของการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนอุบัติเหตุภัยด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการและป้องกันอุบัติเหตุภัยจากสารเคมี มีดังนี้ คือ

1. การพัฒนาระบบการรายงานสถิติอุบัติเหตุภัยสารเคมีของประเทศ โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุภัยด้านสารเคมีของประเทศ ทั้งนี้เพราะมีเครือข่ายด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ และมีระบบสารสนเทศครอบคลุมทุกจังหวัด ในขณะที่เดียวกันสนับสนุนให้ทำหน้าที่สร้างความเชื่อมโยงและประสานข้อมูลอุบัติเหตุภัยกับหน่วยงานอื่น และสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปก็คือการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการรวบรวมและรายงานข้อมูลที่สามารถตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ในด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุภัยจากสารเคมี
2. การจัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุภัย ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ที่หน่วยงานแต่ละแห่งควรดำเนินการ สิ่งสำคัญที่ต้องเร่งสร้างให้เกิดคือการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการสอบสวนอุบัติเหตุภัยระหว่างภาครัฐ และ ผู้ประกอบการภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ใช้หลักของสารเคมี
3. การพัฒนาและถ่ายทอดความรู้เพื่อการป้องกันอุบัติเหตุภัยจากสารเคมีให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
4. การเฝ้าระวังอุบัติเหตุภัยจากสารเคมีโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบในเหตุการณ์อุบัติเหตุภัยที่เกิดขึ้น รับรู้ข้อมูลที่เหมาะสมทั้งจากหน่วยงานราชการและผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำหน้าที่เฝ้าระวังอันตรายและช่วยแจ้งเบาะแส

กรณีศึกษาจากประสบการณ์ของการปฏิบัติงานซึ่งได้จัดทำเป็นหนังสือ แกะรอยอุบัติเหตุภัยสารเคมี การถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์จริง ในการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและเรื่องราวอื่นที่เกี่ยวข้อง รวม 22 เรื่อง ให้บทเรียนสรุปได้ดังนี้

- การวิเคราะห์สถานการณ์ต้องใช้ความรู้ทางด้านเทคนิควิชาการและการสื่อสารกับสาธารณชน
- การประเมินสถานการณ์โดยใช้บทเรียนจากประสบการณ์ในอดีต
- ความดีประสิทธิภาพของระบบการจัดการความปลอดภัยเป็นต้นเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุภัยด้าน

สารเคมี

- คุณสมบัติของสารเคมีเป็นตัวบ่งชี้ขั้นตอนการระงับเหตุจากอุบัติเหตุภัยสารเคมี
- การสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนเพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังอุบัติเหตุภัยจากสารเคมี
- การเสริมสร้างเครือข่ายการจัดการความปลอดภัยด้านสารเคมี

Among several agencies working on chemical accident task in Thailand, the three government agencies, i.e., The Department of Disaster Prevention and Mitigation, The Department of Industrial Works and the Pollution Control Department were focused on by this study because of their conspicuous activities, especially in data collecting of chemical accidents. It is not only concerning about keeping statistic record of chemical accident incidents, which were daily reported to each office, but also publicizing information on the web sites.

The Department of Industrial Works and the Pollution Control Department have initiated an operation on chemical accidents investigation. However, its purpose is for internal use only. To get more advantage, it is recommended that The Department of Disaster Prevention and Mitigation should be promoted to play its role in participating to the chemical accidents investigation.

Recommendations for chemical accidents management and protection:

1. Development of reporting system for Thailand chemical accidents statistics by enhancing the Department of Disaster Prevention and Mitigation to act as a national information center of chemical accidents. Owing to the broad personnel network working in all area and its readiness of nationwide information system. In addition, the center has to create a linkage to connect information with other related agencies. Furthermore, to support the utilization of safety management system for chemical accidents, the potential of human resources has to be improved for efficient data collecting and reporting.
2. Chemical accidents investigation report is needed and must be prepared by every agency. It is also important that the knowledge and experiences of chemical accidents investigation has been transferred between government and private sectors.
3. The development and information transferring of chemical accidents protection should be considered for the appropriated target group.
4. Surveillance by members of the community, who have a chance to get disadvantage impact from the incidents of chemical accidents, is beneficial for people to perceive information from the government and related private sectors. Most of all, it is to encourage the public participation to keep watching and informing tracing of danger from chemical accidents.

22 case studies of chemical accidents, gathering from practice experiences and incidents, was published under the title of "Tracking for Chemical Accidents: Case Study from the Practice on Emergency Response and Related Cases" It gives some lessons and conclusions as follows:

- Situation analysis and assessment bases on technical and scientific knowledge and public communication.
- Situation analysis and assessment needs to learn from past experience.
- Inefficiency on Safety management system is the main cause of chemical accidents.
- Chemical Characteristic is a clue of the procedure on chemical response.
- People empowerment and community surveillance should be strengthened.
- Networking for chemical safety management must be reinforced.